

Nataša Privošnik, Klara Urbanc

Svetovalna služba v spremembah vzgoje in izobraževanja

Povzetek: Šolska svetovalna služba v osnovnih šolah šteje že kar nekaj desetletij. Lahko rečemo, da si osnovnega šolstva brez sodelovanja svetovalnih delavcev ne moremo več predstavljati. Vsi delavci, ki spadajo v skupino šolskih svetovalnih delavcev; psiholog, socialni pedagog, socialni delavec, so postali sestavni del učno-vzgojnega procesa. Odločitev, da bo svetovalni delavec na šoli zaposlen, je stvar šolskih oblasti oziroma tistih, ki zagotovijo denar, bi pa načeloma morala biti stvar (odločitev) posameznih šol. Za katerega od delavcev se bodo šole odločile, je sicer odvisno tudi od potreb šol in pričakovanj (subjektivnih dejavnikov). Vendar je razporeditev svetovalnih delavcev bolj stvar nacionalne (državne) politike (Urada za šolstvo); tu pa se postavi vprašanje, ali je mogoče šolo zaradi kriterijev šolskega okoliša in zaradi oblikovanja timsko-operativnih možnosti dela »prisiliti«, da zaposli določen profil, in sicer profil, v katerem ne vidijo uresničitve svojih pričakovanj.

Ključne besede: svetovalna služba, šolska oblast, državna politika.

UDK: 37.048.2

Strokovni prispevek

Nataša Privošnik, prof. def. mvo. in dom. ped., Dijaški dom Celje, Slovenija
Klara Urbanc, dipl. soc. del., Osnovna šola Gustava Šiliha Velenje, Slovenija
 e-naslov: klara.urbanc@gmail.com

Vzgoja in izobraževanje v šoli

Vzgojno-izobraževalno delo v šoli obsega pouk in druge oblike organiziranega dela z učenci. Opravljajo ga učitelji, svetovalni delavci in drugi strokovni delavci. S prilagojenimi izobraževalnimi programi in s posebnim programom vzgoje in izobraževanja se za učence s posebnimi potrebami lahko določi tudi drugačno izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela. (Zakon o osnovni šoli, 38. člen)

Osnovna in srednja šola dajeta vsem učencem izobrazbo in vzgojo in sta temelj vsega nadaljnjega posameznikovega izobraževanja. Uspešno vključevanje v vzgojno-izobraževalni proces šole zahteva od učenca nekakšno zrelost; duševno in telesno. Med ljudmi so velike individualne razlike v telesnih (filogenetski razvoj) in v duševnih (ontogenetski razvoj) značilnostih. Te značilnosti so pri vsakem subjektu povezane v posebno strukturo, ki jo imenujemo osebnost. Otrokov ontogenetski razvoj poteka po nekem sekundarnem programu, ki je značilen le za določenega otroka. Ta program je močno odvisen od notranjih in zunanjih stimulacij, to je od otrokovega okolja in njegove dejavnosti. Velike razlike med otroki so posledice ontogenetskega razvoja, zato so otroci pri isti starosti lahko različno osebno zreli. Če je otrokovo okolje ugodno, tedaj potekata ontogenetski in filogenetski razvoj vzporedno. Dejstvo, da so otroci pri dani starosti različno zreli in zato tudi različno učljivi, ima pomembne posledice za njihov vstop v šolo

Svetovalno delo v šoli

Dr. Franc Pediček je večkrat zapisal, da je šolsko svetovalno delo gotovo ena najbolj edukacijsko svetlih in uspešnih novosti v našem šolskem sistemu od prvih začetkov v šestdesetih letih pa do danes. (Pediček 1992) Šolsko svetovanje kot posebna, razmeroma samostojna disciplina s svojo teorijo, filozofijo, pred-

metom raziskovanja in logiko razvoja mora pri svojem delu in teoriji izhajati iz strokovnih temeljev in spoznanj pedagogike, psihologije, sociologije, socialnih in drugih znanosti ter se napajati in razvijati tudi iz sebe (Resman 1989).

Šolska svetovalna služba na šoli predstavlja izrazito manjšino, ki je sicer brez formalne moči, ima pa neformalno moč. Neformalno moč temu podsystemu prinaša predvsem velika količina informacij, ki jih ima, vzdrževanje formalnih stikov z različnimi institucijami zunaj šole (centri za socialno delo, vzgojne posvetovalnice, institucije za poklicno usmerjanje, druge šole ...) in verjetno tudi opravljanje nekaterih nalog vodstvenih delavcev (Resman in sod. 1999). Služba je razmeroma dobro sprejeta, četudi zasledimo nekaj negativne naravnosti.

Šolska svetovalna služba ima v šoli vlogo servisne in podporne dejavnosti. To pomeni, da pomaga različnim udeležencem učno-vzgojnega procesa, da lažje opravljajo svoje naloge (učenci, starši, učitelji, vodstvo).

Zakonski okviri svetovalnega dela v šoli

Svetovalna služba mora načrtovati svoje delo v skladu z opredelitvami v zakonodaji. Še posebno so pomembna določila v Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) ter v drugih področnih zakonih ter podzakonskih aktih. V prikazu zakonskih okvirov svetovalnega dela navajamo ustrezna določila iz zakonskih aktov, ki se navezujejo predvsem na osnovnošolsko izobraževanje:

- Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. 12/96),
- Zakon o osnovni šoli (Ur. l. 12/96, str. 879-880),
- Pravilnik o pravicah in dolžnostih učenca v osnovni šoli (Ur. l. 31/96),
- Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli (Ur. l. 29/96).

Po pregledu in analizi ZOFVI pridemo do sklepa, da so šolski svetovalni delavci deklarirani kot eni izmed tistih strokovnih delavcev šol, ki so izvajalci dejavnosti vzgoje in izobraževanja (člen 5, ZOFVI), so člani učiteljskega in /ali vzgojiteljskega zbora (61. člen ZOFVI), so lahko ravnatelj ali drugi vodstveni delavci šol in drugih zavodov (53. člen ZOFVI). V ZOFVI je posebej opredeljena svetovalna služba, ki pa se ne nanaša samo na šolo. In sicer svetovalno službo opredeljuje 67. člen ZOFVI, ki pravi: »v javnem vrtcu ali šoli deluje svetovalna služba, ki svetuje otrokom, učencem, vajencem, dijakom, učiteljem in staršem; sodeluje z vzgojitelji, učitelji in vodstvom šole pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji razvoja vrtca oziroma šole in opravljanju vzgojno-izobraževalnega dela ter opravlja poklicno svetovanje, svetovalna služba sodeluje pri pripravi in izvedbi individualiziranih programov za otroke s posebnimi potrebami. Delo svetovalne službe opravljajo svetovalni delavci, ki so psihologi, pedagogi, socialni delavci, socialni pedagogi in defektologi.«

Po 92. členu ZOFVI so šolski svetovalni delavci strokovno avtonomni, ravnatelj spremlja njihovo delo (42. člen ZOFVI), po zakonu pa je razrednik dolžan

sodelovati s šolsko svetovalno službo, to določa 63. člen ZOFVI. Po 94. členu ZOFVI imajo šolski svetovalni delavci na osnovni šoli status strokovnih delavcev in so po 61. členu tudi člani učiteljskega zbora. Skladno s tem skupaj z učitelji in drugimi strokovnimi delavci opravljajo vzgojno-izobraževalno delo, ki obsega pouk in druge oblike organiziranega dela z učenci (Zakon o osnovni šoli, člen 31).

Zakonski okviri ne podpirajo strokovnih stališč, ki zagovarjajo visokokakovostno storitev, zato bi bilo treba upoštevati že uradno podane predloge. Sedanja zakonodaja bi se morala dopolniti s predlogi za *spremembo normativov in večjo prožnost* pri zaposlovanju svetovalnih delavcev na podlagi ugotovitev kurikularne komisije leta 1999.

1. Z vidika družbene skrbi za zagotavljanje uresničevanja pravic otrok in njihovih družin je kurikularna komisija že leta 1999 predlagala, da bi vsak vrtec in vsaka šola morala imeti zaposlenega vsaj enega svetovalnega delavca. Z vidika samega koncepta (temeljnih opredelitev in še posebno nekaterih temeljnih načel) kurikularna komisija predlaga, da v vsakem vrtcu in v vsaki šoli delo svetovalne službe opravlja več kot en svetovalni delavec.
2. DŠSDS predlaga (Privošnik 2003), da se normativi v vrtcih in šolah uskladijo s programskimi smernicami svetovalne službe, ki predvidevajo 16 oddelkov na enega svetovalnega delavca, Ministrstvo za šolstvo in šport pa naj prouči možnosti za uskladitev normativov. Sprašujemo se, ali ni mogoče, da bi zaposlovanje svetovalnih delavcev v vrtcih in šolah, ki bi opravljali delo svetovalne službe v skladu s predlaganim konceptom programskih smernic, podprla in omogočala tudi druga ministrstva, npr. MDDSZ.
3. DŠSDS predlaga Ministrstvu za šolstvo in šport, da tudi odredbe o normativih in standardih za področje splošnih in strokovnih gimnazij, poklicnih in strokovnih šol ter dijaških domov dopolni s stavkom o zaposlovanju svetovalnih delavcev v ustreznem deležu, kadar ima šola manj ali več oddelkov, s stavkom, ki ga je ministrstvo na predlog kurikularne komisije že vneslo na področje osnovnih šol.
4. DŠSDS predlaga Ministrstvu za šolstvo in šport (Privošnik 2006), da za področje osnovnih šol in šol v srednjem izobraževanju v odredbe o normativih in standardih vnese podobno določbo o oblikovanju timov, kot je vnesena za področje vrtcev, in tako podpre timsko delo, ki je za koncept svetovalne službe zelo pomembno.
5. Normativi in standardi o zaposlovanju svetovalnih delavcev naj bolje upoštevajo pomembne specifičnosti posameznega vrtca oziroma šole in bližnjega socialnega okolja (število otrok s posebnimi potrebami), organizacija

virtca in šole, dislociranost enot in oddelkov, število in dislociranost podružnic, število in vrsta programov ...).

6. DŠSDS predlaga Ministrstvu za šolstvo in šport (Privošnik 2007) v zvezi z normativi in standardi še, naj prouči stanje, potrebe in možnosti svetovanja šolskih svetovalnih služb v srednjem izobraževanju tudi udeležencem izobraževanja odraslih.

Temeljna načela svetovalnega dela v šoli

Poglavitna naloga svetovalnega dela je, da na podlagi svojega specifičnega znanja v svetovalnem odnosu in strokovno avtonomno sodeluje v celostnem reševanju pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj šole kot ustanove, s tem da pomaga in sodeluje z vsemi udeleženci. G. Čačinovič Vogrinčič meni, da je temeljna naloga svetovalne službe, da se na podlagi svojega posebnega strokovnega znanja prek svetovalnega odnosa in na strokovno avtonomni način vključuje v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oziroma šoli s tem, da pomaga in sodeluje z vsemi udeleženci v vrtcu oziroma šoli in po potrebi tudi z ustreznimi zunanjimi ustanovami (Čačinovič Vogrinčič 2001). Razberemo lahko, da je svetovalni odnos temeljno strokovno izhodišče za svetovalno službo: strokovno delo pomoči in sodelovanja temelji na dogovoru oziroma paktu z vsakim posameznim udeležencem.

Službe svetovalnega dela ne smejo biti postavljene nad šolo, temveč morajo v procesu postopnega razvoja postati neločljiv del celotnega šolskega programa. Ko zastavljamo program svetovalnega dela, mora biti območje njegovega dela zastavljeno v okviru temeljnih načel in potreb oziroma razvojne usmerjenosti, tako šole kot celote in učenca kot del sistema.

Vloga šolske svetovalne službe

Svetovalna služba v šoli pomaga in sodeluje s poglavitnim namenom, da bi bili vsi posamezni udeleženci v šoli in vzgojno-izobraževalna ustanova kot celota čim uspešnejši pri uresničevanju temeljnega in v tem okviru vseh drugih sistemsko zastavljenih splošnih in posebnih vzgojno-izobraževalnih ciljev.

Temeljni cilj šole je omogočiti optimalni razvoj vsakemu otroku v šoli. Vsi otroci ne glede na individualne ali skupinske razlike imajo pravico do enakih možnosti za optimalno napredovanje v vzgoji in izobraževanju. Svetovalna služba v šoli sodeluje pri zagotavljanju, vzpostavljanju in vzdrževanju pogojev za optimalni razvoj vsakega otroka v šoli.

Šolsko svetovalno delo skrbi za pomoč učencem, pomaga snovati vzgojo in izobraževanje ter ima pomembno vlogo pri humanizaciji vzgojno-izobraževalnega sistema. Iz šolske politike pa še vedno ni jasno razvidna šolska doktrina, iz katere bi bilo mogoče razbrati, kakšen prostor je namenjen šolski svetovalni

službi. Zato Resman (1996) vpeljuje pojem »razvojno usmerjeno« delo šolske svetovalne službe.

Na razvojno vlogo svetovalne službe je mogoče gledati v pomenu neposrednega spodbujanja in razvijanja učenčevih psihofizičnih lastnosti in sposobnosti, ki vodi v individualno in klinično prakso. Tak koncept svetovalnega dela je usmerjen predvsem na neposredno delo z učenci in v takem delu šolski svetovalci vidijo ves smisel svojega dela.

Vloga svetovalne službe je taka, da učencem z neposredno pomočjo pomaga pri njihovem osebnostnem razvoju ter da s poseganjem in razvijanjem šolskega prostora posredno pomaga učencem razviti produktivni slog življenja v danih socialnih okoliščinah. Šolska svetovalna služba je tisto posebno mesto v šoli, s katerega se vzpostavlja svetovalni odnos z vsemi udeleženi v šoli. Temeljne funkcije svetovalne službe (svetovanje, posvetovanje, koordinacijo) opravlja na način tega posebnega odnosa. V šoli se na svoj posebni način s svetovalnim odnosom vključuje v procese dogovarjanja, sodelovanja, povezovanja in pobude. V svetovalnem odnosu si vedno znova prizadeva za jasno in strokovno opredelitev problema in oziroma vprašanja, za prepoznavanje in ustvarjalno kritično preseganje najrazličnejših pristranskosti in konfliktnosti vseh udeleženi v projektu pomoči in/ali sodelovanja, za vzpostavljanje dogovorov in sporazumov, ki temeljijo na razvidnosti mej, vlog in odgovornosti (Programske smernice ... 2000).

Šolsko svetovalno delo je zasnovano interdisciplinarno, zato je za delo v tej službi nujno treba povezovati znanje različnih ved, ki proučujejo človeka in njegovo okolje in so sorodne vedi socialnega dela. Vsekakor pa je nujno to znanje tudi dopolnjevati in nadgrajevati. Vsebina dela zahteva znanje pedagogike, psihologije (psihologija osebnosti, psihologija družine), poznavanje temeljnih metod in načel socialnega dela ter metodologije raziskovanja v socialnem delu. Občasno pa je potrebno tudi poznavanje pravnih in drugih predmetov, ki jih spoznavamo med šolanjem in dodatnim izobraževanjem ter usposabljanjem. Delo te službe je torej delo z ljudmi, zato zahteva spretnosti pri vzpostavljanju in razvijanju medosebnih odnosov.

V programskih smernicah Svetovana služba v šoli (Bezic 1999) piše, da se svetovalna služba vključuje v kompleksno reševanje pedagoških, psiholoških in socialnih vprašanj v vrtcu oziroma šoli prek treh osnovnih, med seboj povezanih in pogosto prepletenih vrst dejavnosti svetovalne službe: dejavnost pomoči, razvojnih in preventivnih dejavnosti in dejavnosti načrtovanja in evalvacije. Pomoč zajema vse tiste dejavnosti, naloge in projekte, ki so odgovor na potrebo po pomoči kogar koli od možnih udeležencev vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oziroma šoli.

Svetovalna služba in spremembe današnjega sistema vzgoje in izobraževanja

Mnoge hude situacije so rešljive šele, ko se začnejo reševati skupaj z vsemi udeleženi v problemu. So problemi in naloge, pri katerih svetovalni delavci

potrebujemo dogovor z vso družino. O socialnem delu z družino govorimo takrat, kadar povabimo vse člane družine, da prispevajo svoj delež k rešitvi oziroma v pomoč otroku. Socialno delo z družino ni terapija, ima pa terapevtski učinek.

V skladu s splošnimi izhodišči so temeljne vrste dejavnosti šolske svetovalne službe: dejavnost pomoči, razvojne in preventivne dejavnosti in dejavnost načrtovanja in evalvacije. Vse tri vrste dejavnosti šolske svetovalne službe so za šolsko svetovalno službo enako pomembne in se med seboj prepletajo; tako razvojno in preventivno delo kot dajanje pomoči potekata na podlagi načrtovanja in evalvacije.

Dejavnost pomoči

Dejavnost pomoči obsega neposredne oblike dajanja pomoči posamezniku ali skupini (svetovanje) pa tudi vrsto posrednih strokovnih dejavnosti (posvetovanje, koordiniranje), ki so potrebne v šoli ali zunaj nje. Pomoč torej zajema vse tiste dejavnosti, naloge in projekte šolske svetovalne službe, ki so odgovor na potrebo po pomoči kogar koli, ki je udeležen v šoli.

Preventivne in razvojne dejavnosti

Razvojne naloge šole temeljijo na razvojno-analitičnem delu, ki spremlja in ugotavlja obstoječe stanje. Gre za naloge oz. dejavnost svetovalne službe, na podlagi katerih je mogoče snovati spremembe in razne izboljšave ter voditi različne preventivne projekte. Seveda je del razvojnih nalog preventivne narave. Preventivne dejavnosti zadevajo pogoje ožjega in širšega okolja ter merijo s tem bolj na spremembe na ravni ustanove in celo širšega okolja kot pa na spremembe pri posamezniku.

Dejavnosti načrtovanja in evalvacije

Dejavnost načrtovanja se nujno prepleta z dajanjem pomoči in razvojnim ter preventivnim delom. Ta dejavnost je pomembna za operacionalizacijo, vrednotenje ter zagotavljanje celostnosti in kontinuitete prispevka svetovalne službe pri reševanju individualnih, skupinskih in drugih celostnih problemov šole. Načrtovanje in evalvacija sta bistveni pogoj za kakovostno opravljeno delo in ustvarjalni razvoj tako same svetovalne službe kot šole v celoti.

Svetovalno delo s starši, svetovalno delo z družinami

Sodelovanje s starši je vsekakor pomembna naloga šole, to potrjujejo številne raziskave, med njimi tudi raziskava Resmana in sodelavcev (1997), ki kaže, da svetovalni delavci na šolah, učenci in ravnatelji potrebujejo sodelovanje, računajo nanj in pri reševanju vsakdanjih problemov tudi začnejo sodelovati. To, kar je novo, je zavest o tem, da je sodelovanje s starši posebna naloga, za katero še nismo izdelali razvidnih konceptov, je pa že jasno, da ga vsi udeleženi

- starši, šola in učenci - moramo šele raziskati, se naučiti, da bi res prispevalo pomemben ustvarjalni delež h kakovosti življenja v šoli. Glede na razmere v praksi bo svetovalno delo s starši in družinami postalo pomemben del šolskih svetovalnih služb. Objektivni pogoji življenja in kompleksna soodvisnost vseh udeleženih v šolskem sistemu zahtevajo sodelovanje, ki presega dosedanje okvire. Udeleženi v novih prostorih sodelovanja še nimajo dovolj izkušenj, ki zagotavljajo, da se vsakokrat začne proces skupnega iskanja, kjer ne gre za to, kdo bo zmagal, temveč za iskanje novih, boljših rešitev in možnosti.

Ko sodelovanje s starši povežemo s svetovalno službo, vpeljemo nov pojem: govorimo o svetovalnem delu. Kaj je tisto bistveno, doktrinarno v konceptu svetovalnega dela? Odgovor je: svetovalni odnos, ki je v temelju sodelovanja; svetovalni odnos, ki ga definira in vzdržuje svetovalni delavec. Svetovalni odnos pomeni, da bo sodelovanje temeljilo na dogovoru, ki je vsakokrat prvi visokokvalificirani korak svetovalnega dela. Dogovor vsebuje definicijo problema, ki jo sooblikujejo vsi udeleženi v problemu, raziskovanje mogočih rešitev in odločitev o deležu vseh sodelujočih pri iskanju rešitev.

Makro-, mezo- in mikrosistem

O sodelovanju med šolo in družino pri reševanju skupnih problemov in stisk navaja G. Čačinovič Vogrinčič (1998) tudi Clancyjev model. Clancy s svojim kritičnim modelom intervencije nagovarja šolski sistem in njegove udeležence hkrati na ravni makrosistema, mezosistema in mikrosistema. V tem kontekstu ga razumemo kot model intervencije svetovalne službe na šoli. Vsebuje dva dragocena elementa: prvi je poudarek na dodajanju moči staršem, družinam, drugi je poudarek na etiki participacije, elementih partnerskega sodelovanja, soodgovornosti. Družina postane partnerica šole pri novih, skupnih nalogah. Clancy šest strategij pri delu z družino definira takole: navezati stik z učenci in njihovimi družinami; posredovati usluge (inštrukcije, svetovanje, pravna pomoč); povabiti družine, s katerimi delamo, in jih vključiti v šolski sistem, kjer pridobivajo novo znanje; organizirati posebna usposabljanja za spretnosti, kot je npr. komuniciranje; vključiti družine v različne delovne skupine; spodbuditi starše, da navežejo stik s pomembnimi institucijami kraja. Clancyjev pogled na svetovalno delo z družino je res socialno-ekološki. Clancy vidi družine, ki jim pomagamo hkrati na različnih mestih in v različnih vlogah v šoli. Svetovalno delo s starši lahko na novo ustvari učinkovitejša, produktivnejša povezovanja v šoli.

Sklep

Šolska svetovalna služba ima v šolskem prostoru pomembno vlogo, saj ureja odnose z drugimi učitelji in vodstvom šole. Posreduje oz. je povezovalni člen med starši, otroki in vodstvom šole. Svetuje staršem in z njimi ustvari osebni odnos ter tako spozna razmere v družini staršev in jim pomaga pri vzdrževa-

nju pristnih osebnih odnosov. Svetovalni delavec se mora osebno zavzemati za učence in jim pomagati pri reševanju stisk in težav. Velikokrat je ravno svetovalni delavec tisti, ki pomaga učencem tudi pri reševanju učnih težav, spodbuja sodelovanje med učenci, jih vodi, usmerja v nadaljnje življenje. In pri tem spremlja napredek, razvoj posameznih učencev.

V prispevku ugotavljamo, da je zelo pomembno sodelovanje šole in staršev otrok. Nova je ugotovitev, da je sodelovanje s starši posebna naloga, ki jo učitelji pripisujejo svetovalnim delavcem. Seveda pa je tu treba dodati, da je svetovalno delo z družino naloga, za katero še niso izdelani razvidni koncepti, je pa dovolj jasno, da ga vsi udeleženi - starši, šola in učenci - moramo šele raziskati, se naučiti, da bi prispevalo pomemben delež h kakovosti življenja na šoli. Svetovalno delo z družinami je na naših šolah še v »povojih« in bo v prihodnosti prav gotovo ena najpomembnejših nalog svetovalne službe.

Poudariti pa je treba pomembnost odnosa med svetovalno službo, vodstvom šole in učitelji. Če odnosi niso pristni in strokovni, potem tudi ne moremo pričakovati, da bo sodelovanje med šolo in starši kakovostno in bo rezultat dogovora med vsemi udeleženi. Ob raziskovanju novih strokovnih dognanj in posnetkov stanja, ki narekujejo nove pristope in metode, ne gre zanemariti same organizacije šolskega svetovalnega dela in umeščenosti svetovalnega delavca v pravnoformalnih zapisih. Kot dinamika družbe vpliva na akcije svetovalnih delavcev in na naravo dela, tako bi morala ob strokovnih priporočilih to zaznati tudi stroka, ki ureja zakonodajo tega področja. Svetovalno delo se ob dobro zastavljenih smernicah posameznih doktrin razvija in dopolnjuje. V vseh letih prisotnosti v šolskem prostoru dokazuje, da je njegova vloga nenadomestljiva in da gre za visoko strokovne pristope, usmerjene v posameznika za njegov razvoj ter v institucijo in njen napredek.

Literatura

- Bečaj, J., (1996) Temelji socialnega vplivanja, Ljubljana Zveza društev pedagoških delavcev, Sekcija šolskih svetovalnih delavcev, posvet Profesionalizacija šolskega svetovalnega dela, Portorož, 24.-26. 4. 1996, str. 24-51.
- Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji (1995). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Bezic, T. (1999). Programske smernice za vrtec, osnovno šolo, gimnazijo, nižjo in srednjo poklicno šolo ter strokovno šolo in dijaške domove, Ljubljana: Nacionalni kurikularni svet, Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Bezic, T., Rupar, B., Škarič, J. (2003). Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela svetovalne službe. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Cačinovič Vogrinčič, G. (2001). Socialno delo v šoli. Gradivo s seminarja na VŠSD.
- Cačinovič Vogrinčič, G. (1998). Psihologija družine. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Goodstein, L. D. (1965). Behavioral theoretical views on counseling. V: Theories of counseling, str. 140-192. New York: Mc Graw-Hill.

- Pedičnik, F. (1992). Ob prenovi šole. Kritični pedagoški pogledi. Ljubljana: Jutro.
- Pedičnik, F. (1998). Pedagogika danes. Poglavlja za antropološko snovanje slovenske pedagogike, Maribor: Založba Obzorja.
- Privošnik, N. (2003). Analiza spremljave dela svetovalne delavke v dijaškem domu. Šolsko svetovalno delo, VIII, št. 1, str. 16-25.
- Privošnik, N. (2006). Programske smernice so učni načrt. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Privošnik, N. (2007). Opredelitev dela svetovalne službe v dijaških domovih. Kurikularna komisija za prenovo učnih načrtov na področju dijaških domov. Ljubljana: ZRSŠ.
- Resman, M. (1996). Razvojna vloga šolske svetovalne službe, Sodobna pedagogika, 47, 1-2, str. 13-23.
- Resman, M. (1997). Načrtovanje in evalvacija programa šolskega svetovanja, Sodobna pedagogika, 48, 5-6, str. 246-263.
- Resman, M. in sodelavci (1999). Svetovalno delo v vrteih, osnovnih in srednjih šolah. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo.
- Resman, M. (1999). Razvojna vloga svetovalne službe. V: Svetovalno delo v vrteih, osnovnih in srednjih šolah. Ljubljana: ZRSŠ.
- Rogers, C. (1942). Counseling and Psychotherapy. Boston: Houghton Mifflin Co.
- Skalar, V. (2000). Socialni pedagog kot svetovalni delavec v osnovni šoli, Šolsko svetovalno delo, tematska številka, št. 3.
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (1996). UL, št. 12.
- Zbirka predpisov in zakonov za vzgojo in izobraževanje (1996). Jesenice: Antus.

Nataša PRIVOŠNIK, Klara URBANC (Slovenia)

PRIMARY SCHOOL COUNSELLING IN EDUCATIONAL CHANGES

Abstract: Primary school counselling has been around for several decades. We can surely say that primary education is no longer imaginable without cooperation of counselling workers. All the workers that belong to the group of school counsellors; psychologist, social pedagogue and social worker, have become an integral part of educational system. The decision whether school social worker should be employed in the school is a matter of school authorities or those who assure the money but the decision of that kind should be the matter of an individual school. For what kind of worker the school will decide is a matter of the school needs and expectations (subjective factors). However the organization of counselling workers is more the matter of national politics (Office for school development). Nevertheless it is questionable whether the schools can be forced to employ a certain profile because of the school district criteria even though they do not see the realization of their expectations in that particular profile.

Keywords: school counselling, school authorities, national politics.